

RAPPORTAGE

Aanvullend ecologisch onderzoek

Maatschappijstraat (ong.) te Helenaveen

Rapport aanvullend ecologisch onderzoek

Maatschappijstraat (ong.) te Helenaveen

Opdrachtgever	BügelHajema Utrechtseweg 7 3811 NA Amersfoort
---------------	---

Rapportnummer	20447.001
Versienummer	D1
Status	Definitief
Datum	13 maart 2023

Opsteller ¹	
------------------------	--

Kwaliteitscontrole	
--------------------	--

¹ AVG

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven. In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handleiding omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
5	RESULTATEN HUIDIG ONDERZOEK EN CONCLUSIE	6
5.1	Onderzoeksresultaten	6
5.2	Conclusie	6

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van BügelHajema opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Maatschappijstraat (ong.) te Helenaveen.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en naar aanleiding van de resultaten van de natuurtoets die door BügelHajema is uitgevoerd op de onderzoekslocatie in september 2022 (kenmerk P001452, d.d. 19 september 2022). Uit deze natuurtoets blijkt dat, om de effecten van de voorgenomen plannen volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er ten aanzien van steenmarter en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) meer informatie benodigd is.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 4.900 \text{ m}^2$) ligt aan de Maatschappijstraat (ong.) te Helenaveen. De ligging van de onderzoekslocatie is weergegeven in figuur 2.1. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 191.900$ en $Y = 377.621$.

Figuur 2.1 Luchtfoto van de onderzoekslocatie (wit omlijnd) en de directe omgeving.

De onderzoekslocatie bevindt zich aan de zuidzijde van Helenaveen en betreft een omheind stuk grasland dat met enige regelmaat gebruikt wordt als schapenweide. In de zuidwestelijke hoek van het grasland bevinden zich een zeecontainer en een trailer, welke dienst doen als (schapen)stal, met daarlangs enkele opgeslagen (bouw)materialen. Op de onderzoekslocatie is verder geen permanente bebouwing, opgaande begroeiing of permanent oppervlaktewater aanwezig.

Het terrein wordt begrensd door bomenrijen langs het Tuinderspad aan de westzijde en langs de Hoveniersstraat aan de zuidzijde, waar zich tevens een afwateringsgreppel bevindt. Ten oosten van de onderzoekslocatie staan nieuwbouwwoningen (deels nog in aanbouw) en ten noorden bevindt zich de Maatschappijstraat en een groenstrook/schapenweide met daarachter een aantal nieuwbouwwoningen. Figuur 2.2 t/m figuur 2.5 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het eerste veldbezoek van het aanvullend onderzoek op 30 november 2022.

Figuur 2.2 Onderzoekslocatie gezien vanuit de zuidwestelijke hoek.

Figuur 2.3 Bomenrij ten westen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.4 Zeecontainer, trailer en (bouw)materialen op de onderzoekslocatie.

Figuur 2.5 Afwateringsgreppel ten zuiden van de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens 11 of 12 nieuwbouwwoningen op de onderzoekslocatie te realiseren. Ten behoeve van deze plannen zullen de zeecontainer, trailer en (bouw)materialen worden weggehaald, aanwezige vegetatie worden verwijderd en grond worden vergraven. De bomenrijen en de afwateringsgreppel direct naast de onderzoekslocatie blijven hierbij behouden.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Onderstaand is de conclusie van de natuurtoets van BügelHajema (kenmerk P001452, d.d. 19 september 2022) weergegeven. In de eerste alinea (dikgedrukt) is te lezen dat aanvullend ecologisch onderzoek ten aanzien van steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel noodzakelijk wordt geacht.

Conclusie

Voor dit plan is op 12 september 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Bij uitvoering van de plannen gaan mogelijk verblijfplaatsen van bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter verloren. Hierdoor is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en steenmarter in het plangebied. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb voor beschermde soorten nodig is.

Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat lichtuitstraling op de aangrenzende bomenrijen buiten het plangebied moet worden voorkomen tijdens de aanlegfase en gebruiksfase om verstoring van een vliegroute van vleermuizen te voorkomen. Dit kan worden bereikt door gebruik te maken van bouwlampen en buitenverlichting met naar beneden gerichte lichtarmaturen die geen lichtuitstraling richting de omgeving veroorzaken.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli. Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring. Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

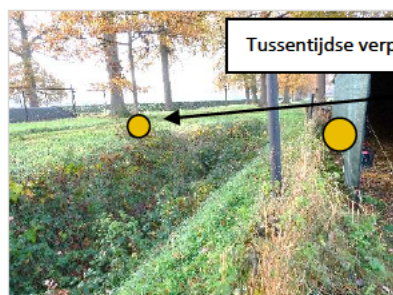
Ook kunnen negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0,00 mol N/ha/ja uitkomt. Dit onderzoek en de uitkomsten hiervan worden als separate bijlage aan het bestemmingsplan toegevoegd. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid of het onderdeel houtopstanden van de Wnb.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

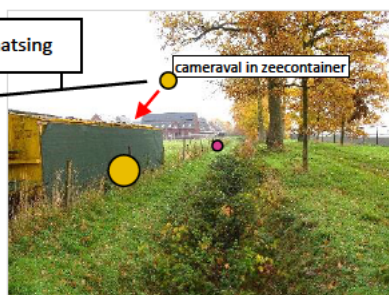
Ten aanzien van de steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel is op de onderzoekslocatie onderzoek uitgevoerd conform de 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' (Bouwens, 2017). Op basis daarvan is in de periode vanaf 30 november 2022 tot 28 februari 2023 (gedurende 12 weken) met behulp van twee marterboxen (t.b.v. hermelijn, steenmarter en wezel) en twee cameravallen met lokstof (t.b.v. bunzing en steenmarter) onderzoek gedaan. In totaal zijn zeven veldbezoeken afgelegd, waarbij tijdens het eerste veldbezoek de onderzoeksmaterialen zijn geplaatst* in of gericht op de meest kansrijke landschapselementen voor de betreffende soorten (zie figuur 4.1 en figuur 4.2 t/m 4.4). Vervolgens is circa om de 2 weken een veldbezoek afgelegd om SD-kaartjes en batterijen van de camera's te vervangen en tijdens het laatste veldbezoek zijn de onderzoeksmaterialen verwijderd.

Figuur 4.1 Locaties van de geplaatste onderzoeksmaterialen.

Figuur 4.2 Locaties cameravallen

Figuur 4.3 Locaties cameravallen en één marterbox

Figuur 4.4 Locatie van één van de twee marterboxen

* Een van de twee cameravallen heeft de eerste 4 weken in de zeecontainer gehangen (zie figuur 4.1 en 4.3). De betreffende camera is na vier weken verplaatst en naast de greppel geplaatst (zie figuur 4.1 en 4.2).

5 RESULTATEN HUIDIG ONDERZOEK EN CONCLUSIE

5.1 Onderzoekresultaten

Gedurende de gehele onderzoeksperiode zijn de steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel niet vastgelegd op de wildcamera's. Er zijn wel enkele waarnemingen gedaan van algemene muizensoorten en konijnen.

Eén van de twee cameravallen heeft de eerste 4 weken in de zeecontainer gehangen (zie figuur 4.1 en 4.3). Deze plek was uitgekozen omdat de zeecontainer was aangemerkt als een potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats. Na de eerste vier weken bleek dat de schapen die aanwezig zijn op de onderzoekslocatie intensief gebruik maken van deze zeecontainer. Om deze reden en omdat er geen waarnemingen zijn gedaan van de steenmarter, bunzing, hermelijn of wezel wordt het onwaarschijnlijk geacht dat gebruik wordt gemaakt van de zeecontainer als vaste rust- of voortplantingsplaats. De betreffende camera is na vier weken verplaatst en naast de greppel geplaatst, welke ook als geschikt element voor de onderzochte soorten was aangemerkt (zie figuur 4.1 en 4.2). Op beide locaties is gedurende de onderzoeksperiode geen waarneming gedaan van één van de onderzochte soorten.

5.2 Conclusie

Op basis van de verrichtte onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat op de onderzoekslocatie of in de directe omgeving daarvan een vaste rust- of voortplantingsplaats, essentieel foerageergebied of belangrijke migratieroute aanwezig is van één of meer van de desbetreffende soorten. Ten aanzien van de steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel is geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie.

Ten aanzien van algemene muizensoorten en konijnen dient rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrend beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.